

5.4 W odniesieniu do dwóch poprzednich punktów, czy nie byłoby pożądane stopniowe zastosowanie jednego systemu wobec wszystkich podatników w obrębie tego samego państwa członkowskiego?

5.5 Jeżeli projekt CCCTB ma doprowadzić do większej przejrzystości, to czy wspólna deklarowana podstawa powinna zostać powierzona instancji ponadnarodowej?

5.6 Przyjęcie projektu CCCTB oznaczać będzie, że różnice w opodatkowaniu, ukryte przy kalkulacji podstaw opodatkowania, znajdą odzwierciedlenie w stawkach stosowanych przez państwa członkowskie, które wybiorą CCCTB. Czy stosowanie wspólnej podstawy opodatkowania nie przełoży się na zwiększenie rozpiętości stawek (przynajmniej stawek nominalnych?). Istnieje ryzyko, że konkurencja podatkowa nasili się na poziomie deklaracji stawek. Badanie przeprowadzone przez Komisję (2001 r.)

ujawniło, że zróżnicowanie stawek nominalnych było głównym czynnikiem odpowiedzialnym za zakłócenia gospodarcze powodowane konkurencją podatkową!

5.7 Jeżeli różnice w stawkach opodatkowania między państwami członkowskimi, które wybiorą CCCTB będą się utrzymywać (wbrew najnowszej tendencji do ich zmniejszania), a nawet zwiększać, czy nie można byłoby przewidzieć wprowadzenia dolnego progu stawki opodatkowania w obrębie tych państw członkowskich? Próg ten mógłby sytuować się nieco poniżej progu stawki przyjętej na przykład przez nowe państwa członkowskie. Sytuacja owych państw jeśli chodzi o napływ kapitału obcego nie uległaby zmianie. Co się tyczy pozostałych państw członkowskich, to mogłyby one przyjąć wyższą stawkę opodatkowania bez obawiania się zbyt agresywnej zewnętrznej polityki podatkowej wobec ich kapitału ekonomicznego.

Bruksela, 13 grudnia 2007 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Dimitris DIMITRIADIS

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wpływu regulacji europejskich dotyczących ochrony środowiska na przemiany w przemyśle

(2008/C 120/15)

Dnia 16 lutego 2007 r. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny postanowił, zgodnie z art. 29 ust. 2 regulaminu wewnętrznego, sporządzić opinię w sprawie:

wpływu regulacji europejskich dotyczących ochrony środowiska na przemiany w przemyśle.

Komisja Konsultacyjna ds. Przemian w Przemysle, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 13 listopada 2007 r. Sprawozdawcą był Antonello PEZZINI, a współsprawozdawcą Maciej NOWICKI.

Na 440. sesji plenarnej w dniach 12 i 13 grudnia 2007 r. (posiedzenie z dnia 12 grudnia) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 137 do 1 — 1 osoba wstrzymała się od głosu — przyjął następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1 Polityka w dziedzinie ochrony środowiska jest obecnie jednym z głównych wyzwań społecznych dla władz publicznych i dla zarządzających gospodarką. Powolne tempo rozwiązywania problemów ekologicznych w skali globalnej nie może już służyć jako wymówka do odkładania na później zmian legislacyjnych i zmian postępowania koniecznych do realizacji podstawowego celu UE, tzn. urzeczywistnienia zrównoważonego rozwoju.

1.2 Przemysł europejski dysponuje dużym potencjałem w zakresie zrównoważonej gospodarki, lecz jego powodzenie zależeć będzie w coraz większym stopniu od zdolności innowacyjnych i umiejętności wykorzystania ich w przemianach przemysłowych, które stały się konieczne wraz z otwarciem rynków, procesem globalizacji oraz przemianami technologicznymi i poznawczymi, przyspieszonymi przez coraz większe uwrażliwienie na zasady ochrony środowiska i zasobów naturalnych.

1.3 Komitet uważa, że zarówno wszystkie podmioty gospodarcze i społeczne, publiczne i prywatne, jak i decydenci polityczni oraz władze publiczne muszą być w pełni świadomi konfrontacji z nową rewolucją przemysłową, która za priorytet rozwoju uznaje jakość życia i środowiska oraz narzuca nowy, zintegrowany sposób planowania, produkcji, konsumpcji, gospodarki zasobami naturalnymi i ich ochrony.

1.4 Zdaniem Komitetu pilnie potrzebne jest przejście od postawy obronnej i reaktywnej do zdecydowanego i proaktywnego podejścia, dzięki któremu na szczeblu UE i państw członkowskich wypracowano by na przyszłość, uwzględniając zasady rozwoju zrównoważonego, jasne i stabilne ramy pozytywnych działań mogących przyspieszyć:

— rozwój oraz zastosowanie czystych technologii procesu i produktu,

- promowanie prawdziwego ducha przedsiębiorczości wiążącego się ze świadomością produkcji ekologicznej,
- kształcenie wykwalifikowanego personelu technicznego.

1.5 Komitet uważa za istotne, by to nowe, proaktywne podejście opierało się na działaniach zapobiegawczych, a nie na krokach korekcyjnych podejmowanych *a posteriori*, a także na jednolitych procedurach dla wszystkich podmiotów w ramach europejskiego kodeksu środowiska naturalnego, z pożytkiem dla prawodawcy, zainteresowanych podmiotów i konsumentów.

1.6 Komitet jest przekonany, że rozwój technologii i innowacja powinny należeć przede wszystkim do podstawowego zakresu odpowiedzialności przedsiębiorcy i władz publicznych; zarówno jednak przedsiębiorców, jak i władze należy pobudzać, zachęcać oraz wspierać poprzez odpowiednią politykę europejską, krajową i lokalną, a także partnerstwa publiczno-prywatne upraszczające oraz uwalniające zasoby o zasadniczym znaczeniu dla sprostania tym wyzwaniom.

1.7 Zdaniem Komitetu niezbędne jest, by na szczeblu UE nowe inicjatywy przemysłowe zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju zostały objęte przez fundusze strukturalne, programy wspólnotowe w zakresie innowacji, badań i kształcenia, a także odpowiednie instrumenty finansowe.

1.8 Komitet przypomina Komisji i państwom członkowskim o potrzebie przyspieszenia procesu przyjmowania konkretnych środków zmierzających do uproszczenia, tak by wyeliminować zbędne formalności oraz ograniczyć rosnące koszty gospodarcze związane z wymogami biurokratycznymi i technicznymi wynikającymi z obecnego prawodawstwa w dziedzinie ochrony środowiska, które należy udoskonalić i spójnie skonsolidować.

1.8.1 Konieczne są ścisła koordynacja i rozwój szeregu strategii politycznych oraz instrumentów na różnych szczeblach, a także realizacja jak najbardziej przejrzystej, przyjaznej dla użytkownika i taniej polityki w dziedzinie ochrony środowiska, szczególnie w wypadku małych i średnich przedsiębiorstw. Zasada „lepszego stanowienia prawa” wraz ze zmniejszeniem ilości przepisów powinna przełożyć się na skonsolidowane i spójne akty prawne w zakresie ochrony środowiska, które dawałyby pewność prawną, nadawałyby przejrzystość procesowi dostosowania przemian przemysłowych oraz były ukierunkowane na lepszą ochronę zasobów oraz środowiska i na wprowadzenie na rynki światowe konkurencyjnych innowacji technologicznych zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju. Należy stworzyć warunki, w których MŚP będą w stanie ponieść koszty dostosowania bez uszczerbku dla ich przewagi konkurencyjnej.

1.9 Komitet podkreśla wagę szybkiego przyjęcia zintegrowanej, długoterminowej strategii wspólnotowej, która dawałaby pewność decydującym publicznym i prywatnym umożliwiającą im sprostanie zmianom technologicznym i organizacyjnym koniecznym do dostosowania się do zaawansowanych norm ochrony środowiska.

1.10 Pakt na rzecz stabilności i wzrostu mógłby zostać przekształcony w taki sposób, by lepiej realizować cele strategii lizbońskiej i gøteborskiej pod kątem zrównoważonego rozwoju oraz wesprzeć w przejrzysty sposób, nie powodując zakłóceń

konkurencji, potrzebne długoterminowe inwestycje publiczne, wyłączając je z definicji „deficytu budżetowego”.

1.11 Państwa członkowskie powinny zawrzeć w swoich rocznych sprawozdaniach na temat procesu lizbońskiego wyszczególnienie przygotowanych przez nie rocznych planów inwestycyjnych w dziedzinie ochrony środowiska, jak również wyniki ocen *ex-post* dotyczących swych działań legislacyjnych i finansowych. Dane takie, już dostępne, powinny lepiej uwzględniać aspekt ekologiczny, który winien stać się integralną częścią sprawozdania zbiorczego składanego przez Komisję co roku na wiosennym posiedzeniu Rady Europejskiej, w Parlamencie, w Europejskim Komitecie Ekonomiczno-Społecznym i w Komitecie Regionów.

1.12 Zdaniem Komitetu duże znaczenie ma to, by polityka krajowa unaoczniała pozytywny wpływ różnych instrumentów ekonomicznych i zachęt podatkowych na środowisko. Dotyczy to przede wszystkim opodatkowania (gdzie pożądane byłyby rozwiązania na szczeblu europejskim⁽¹⁾), które oddziałuje na:

- działalność produkcyjną i pracę,
- wykorzystanie zasobów naturalnych,
- poziom zanieczyszczenia środowiska,
- decyzje dotyczące wysokiego stopnia ochrony środowiska,
- innowacje technologiczne w dziedzinie ochrony środowiska dotyczące procesów, produktów i organizacji.

1.13 Należy przyspieszyć wyznaczanie wymiernych i wspólnych celów, tak by umożliwić realizację ambitnych decyzji podjętych na wiosennym posiedzeniu Rady Europejskiej i na późniejszym posiedzeniu Rady ds. Środowiska.

1.14 Komitet potwierdza zasadniczą rolę, jaką partnerzy społeczni i przedstawiciele zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego muszą odgrywać na płaszczyźnie międzyzawodowej lub sektorowej różnych szczebli, począwszy od szczebla europejskiego, w celu rozwiązania problemów konkurencyjności, energii i środowiska, które w istocie znacznie wpływają na wiele branż przemysłowych, narzucają istotne zmiany strukturalne, przede wszystkim w sektorze wytwórczym, i wymagają ścisłej koordynacji oraz zintegrowanego podejścia, a także ciągłych starań o uproszczenie i usprawnienie biurokracji.

1.15 Problemy ekologiczne, a także problemy zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych i tworzenia nowych możliwości rynkowych wiążących się z poszanowaniem środowiska oraz nowych i lepszych miejsc pracy w oparciu o świadomość wymogów ekologicznych wymagają — zdaniem Komitetu — atmosfery sprzyjającej przedsiębiorstwom i pracownikom oraz wspierającej zdolności innowacyjne pracowników i wysiłki gospodarcze, społeczne, kulturalne i edukacyjne, które muszą oni stale podejmować w celu sprostania konkurencji na rynku.

1.16 Jak wielokrotnie podkreślał EKES oraz najwyżsi rangą przedstawiciele Komisji, Rady i Parlamentu Europejskiego, niezbędne jest ograniczenie obciążenia administracyjnego i biurokratycznego spoczywającego na przedsiębiorstwach, tak by móc uwolnić ich siły gospodarcze i społeczne i na nowo skierować je na zrównoważoną modernizację środowiska oraz struktur produkcyjnych i organizacyjnych.

(¹) Por. system eurowiniet — dyrektywa 2006/38/WE zmieniająca dyrektywę 1999/62/WE w sprawie pobierania opłat za użytkowanie niektórych typów infrastruktury przez pojazdy ciężarowe.

1.17 Należy kontynuować zintegrowaną i proaktywną politykę przedsiębiorczości, zdolną do połączenia wysiłków na rzecz ochrony środowiska z podniesieniem konkurencyjności oraz do ochrony jakości życia i pracy poprzez podwyższenie poziomu zatrudnienia i zapewnienie świadomych i wykwalifikowanych zasobów ludzkich: rozwój programów RTD, programów na rzecz innowacji i konkurencyjności oraz LIFE+ powinien następować poprzez ułatwienie dostępu do instrumentów działania strukturalnego i terytorialnego w zakresie spójności oraz zgodnie z nimi.

1.18 W programach szkoleniowych i edukacyjnych starania wspólnotowe na rzecz rozwoju społeczeństwa opartego na wiedzy powinny zostać ukierunkowane na uwzględnienie aspektów ochrony środowiska, począwszy od szkoły podstawowej, a skończywszy na kształceniu zawodowym, menedżerskim i naukowym.

1.19 Aspekty społeczne, gospodarcze i ekologiczne należy rozważać w spójny sposób, pod kątem ich konsekwencji wewnętrznych i międzynarodowych, tak by przedsiębiorstwa mogły konkurować na równych zasadach z rynkiem globalnym, a proces urzeczywistniania rozwoju zrównoważonego przebiegał z uwzględnieniem nowej i większej współzależności powstałej między krajami oraz dużymi kontynentalnymi obszarami ekonomicznymi.

1.20 Europa powinna umieć zajmować jednolite stanowisko w kontaktach dwustronnych i wielostronnych w celu zapewnienia jak najszybszego przyjęcia i przestrzegania wymogów ochrony środowiska w skali globalnej, między innymi poprzez włączenie do porozumień negocjowanych w WTO oraz do porozumień dwustronnych nie tylko wymiaru społecznego, ale również w znacznym stopniu aspektu poszanowania środowiska.

2. Wprowadzenie

2.1 Rada Europejska obradująca w Brukseli w dniach 8-9 marca 2007 r. zwróciła szczególną uwagę na kwestie środowiska naturalnego i zmian klimatycznych i określiła w tym zakresie konkretne cele.

2.1.1 Celem jest zmniejszenie emisji CO₂ o 20 %-30 % do 2020 r. i o 60 %-80 % do 2050 r. w porównaniu z poziomem odnotowanym w 1990 r.

2.2 Już w rocznym sprawozdaniu Komisji za rok 2007 z postępów w realizacji strategii lizbońskiej na rzecz wzrostu i zatrudnienia położono nacisk na wagę zmian klimatycznych, innowacji ekologicznych, efektywności energetycznej, odnawialnych źródeł energii i rynków energetycznych.

2.2.1 W sprawozdaniu podkreślono, że zaangażowanie w tych sektorach powinno prowadzić do wypracowania skutecznych rozwiązań problemów związanych ze środowiskiem naturalnym, do zrównoważonego korzystania z zasobów naturalnych oraz do tworzenia nowych możliwości rynkowych i nowych miejsc pracy.

2.3 Ze swej strony Rada ds. Środowiska z dnia 20 lutego 2007 r. podkreśliła, że odnowiona strategia UE na rzecz rozwoju zrównoważonego i strategia lizbońska na rzecz wzrostu i zatrudnienia wzajemnie się uzupełniają oraz że ta druga zasadniczo przyczynia się do osiągnięcia priorytetowego celu dotyczącego rozwoju zrównoważonego. Rada położyła ponadto nacisk na wagę wzmocnienia ochrony środowiska, które powinno być postrzegane za jeden z trzech podstawowych filarów zrównoważonego rozwoju, oraz na konieczność uwzględnienia aspektów związanych ze środowiskiem we wszystkich dziedzinach polityki.

2.4 Dobrze przemyślana polityka w zakresie środowiska, należycie uwzględniająca czas potrzebny na dostosowanie oraz zasady lepszego stanowienia prawa i uproszczenia legislacyjnego i biurokratycznego, może — dzięki czynnemu promowaniu innowacji ekologicznych i wydajności zasobów — pozytywnie wpłynąć na konkurencyjność, wzrost i zatrudnienie. Należy unikać zbyt licznych inicjatyw legislacyjnych, które poddają ciągłym zmianom istniejące prawodawstwo.

2.5 Rada zobowiązała Komisję do szybkiego sporządzenia Zielonej księgi na temat instrumentów rynkowych jako środków działania w dziedzinie środowiska. Powinny w niej zostać określone nowe, efektywne pod względem kosztów instrumenty na rzecz polityki w zakresie ochrony środowiska, z których będzie można korzystać w państwach członkowskich równocześnie z regulacjami i zachętami finansowymi. Środki te nie powinny dopuszczać do powstania nieuczciwych zniekształceń, lecz dążyć również do efektywności ekologicznej we wszystkich sektorach produkcji, dostosowując rozwiązania do konkretnych problemów na szczeblu lokalnym.

2.5.1 Jak podkreśla Komitet: „Jednak strategia zrównoważonego rozwoju, aby miała jakąkolwiek moc sprawczą czy motywującą, musi zostać przełożona na konkretne wymierne cele, w oparciu o wnikliwą analizę”. Dokument Rady dokonujący przeglądu strategii Unii Europejskiej na rzecz zrównoważonego rozwoju „(...) obejmuje oczywiście wiele celów i działań. Nie wiąże ich jednak z żadną ilościową analizą danych i trendów ani z żadną jakościową analizą problemów i zagadnień”⁽²⁾.

2.6 Jest zatem rzeczą zasadniczej wagi, by CCMI podjęła rozległą problematykę wpływu regulacji europejskich w dziedzinie środowiska na przemiany w przemyśle, uwzględniając doświadczenie zebrane przez nią samą i EKES w licznych opiniach w tej sprawie.

2.7 Rada ds. Konkurencyjności z dnia 4 grudnia 2006 r. podkreśliła, jak duże znaczenie ma promowanie innowacji ekologicznych (szczególnie w przemyśle), konkurencyjności, badań i rozwoju poprzez pełne wykorzystanie możliwości oferowanych przez rynki wiodące w sektorach takich jak:

- zrównoważone i bezpieczne technologie wywierające niewielki wpływ na środowisko,
- ekoprojektowanie produktów,
- odnawialne źródła energii,
- efektywność energetyczna i oszczędność zasobów naturalnych,
- zaopatrzenie w wodę.

Należałoby tu również wspomnieć o konieczności wydajnego wykorzystania materiałów⁽³⁾.

2.7.1 Cel polega na tym, by Europa stała się awangardą innowacji ekologicznych i stanowiła przykład największej na świecie efektywności w dziedzinie wykorzystania energii.

⁽²⁾ Por. opinię rozpoznawczą NAT/348 — Dz.U. C 168 z 20.7.2007, sprawozdawca: Lutz RIBBE.

⁽³⁾ Opinia EKES-u w sprawie: „Zrównoważony rozwój jako siła napędowa przemian w przemyśle”, CCMI/029 — Dz.U. C 318 z 23.12.2006.

2.8 W ostatnich latach działania zmierzające do ograniczenia zapotrzebowania były przedmiotem gruntownych rozważań komisji CCMI, zawartych w szczególności w opiniach EKES-u z września 2003 r. i września 2006 r. ⁽⁴⁾, poświęconych odpowiednio sprawom: „Przemiany w przemyśle: sytuacja bieżąca i perspektywy na przyszłość — podejście globalne” i „Zrównoważony rozwój jako siła napędowa przemian w przemyśle”; opinie te miały na celu zasadniczo zanalizowanie dynamiki „rozwoju, który zaspokaja dzisiejsze potrzeby, nie zagrażając spełnieniu potrzeb przyszłych pokoleń” ⁽⁵⁾.

2.9 Niniejsza opinia z inicjatywy własnej zmierza natomiast do dokładnego zbadania tejże tematyki z punktu widzenia podaży produktów wytworzonych w sposób zrównoważony pod względem ekologicznym oraz do przeanalizowania europejskich przepisów w zakresie środowiska, które poważnie wpływają na funkcjonowanie przedsiębiorstw produkcyjnych i dystrybucyjnych, oddziałując w coraz większym stopniu na oferowane produkty, procesy i usługi.

2.10 Zintegrowana polityka produktów — po jej określeniu i oceniu pod kątem wszystkich konsekwencji praktycznych — wejdzie w skład wspólnotowej strategii na rzecz rozwoju zrównoważonego. Wszystkie produkty wywierają jakiś wpływ na środowisko naturalne, czy to w procesie produkcji, czy to podczas korzystania z nich i ich końcowego usuwania. To samo dotyczy usług. UE stara się ponadto stymulować udział podmiotów gospodarczych i społeczeństwa obywatelskiego w ochronie środowiska naturalnego, stosując takie środki, jak oznakowanie ekologiczne, wspólnotowy system zarządzania środowiskiem i audytu czy też porozumienia dobrowolne.

2.11 Do osiągnięcia skutecznej ochrony środowiska niezbędna jest dokładna ocena wpływu decyzji i ziałań człowieka na środowisko. Skutki dla środowiska można zatem badać z wyprzedzeniem, dzięki systemowi oceny oddziaływania projektów publicznych i prywatnych na środowisko, albo *a posteriori*, poprzez kontrole przestrzegania wymogów w dziedzinie ochrony środowiska w państwach członkowskich przy udziale wszystkich zainteresowanych stron.

2.11.1 Taką samą uwagę poświęcić należy polityce przemysłowej i konsumpcji opartym na zasadach rozwoju zrównoważonego.

2.12 Ponadto obecnie karze podlegają szkody dla obszarów przyrodniczych objętych ochroną, szkody dla środowiska wodnego oraz zanieczyszczenie gleby. Zasada: „zanieczyszczający płaci” została w istocie urzeczywistniona wraz z przyjęciem w 2004 r. dyrektywy dotyczącej odpowiedzialności za środowisko naturalne, na której podstawie sprawcom szkód w środowisku naturalnym można nakazać zapłacenie rekompensaty za owe szkody. Poza tym istnieją obecnie przepisy europejskie w dziedzinie gospodarki odpadami, opakowań, zanieczyszczeń akustycznych, wodnych i atmosferycznych, zmian klimatycznych, zagrożeń naturalnych i technologicznych, wypadków z udziałem niebezpiecznych substancji ⁽⁶⁾.

2.13 W warunkach coraz bardziej zglobalizowanego rynku systematyczne uwzględnianie wymogów związanych ze

środowiskiem naturalnym w procesie opracowania koncepcji produktów ⁽⁷⁾, tak aby ograniczyć negatywny wpływ na środowisko w całym cyklu życia produktu, stanowi niezwykle doniosły cel i jest przedmiotem jednoznacznych przepisów europejskich. Kwestia ta wpisuje się w ramy priorytetów określonych w szóstym programie działania w dziedzinie środowiska naturalnego (2002-2012) Unii Europejskiej, przewidującym opracowanie i ogłoszenie siedmiu strategii tematycznych ⁽⁸⁾, na których temat EKES miał okazję się wypowiedzieć i które dotyczą — w ogólności, jak i w szczególności — systemu produkcji i dystrybucji.

2.14 Opracowywanie koncepcji produktów oraz procesów produkcyjnych i dystrybucyjnych, które byłyby od samego początku zgodne z przepisami w dziedzinie środowiska naturalnego, jest celem w pełni popieranym przez CCMI; powinien on wszakże być realizowany jako integralny element strategii lizbońskiej, zmierzający do przywrócenia konkurencyjności podlegającemu przekształceniom przemysłowi europejskiemu, nie tylko w wymiarze związanym ze spójnym i zrównoważonym rozwojem, lecz także w wymiarze dotyczącym uproszczenia i usprawnienia procedur techniczno-administracyjnych, którym podlegają przedsiębiorstwa, zwłaszcza te mniejsze.

2.15 Ustalenie spójnych ram umożliwiających uwzględnienie wymogów ekologicznych w procesie opracowywania koncepcji dalszego rozwoju, dystrybucji i usuwania produktów wykorzystujących energię oznaczałoby objęcie ponad 70 % produktów znajdujących się w swobodnym obrocie na rynku wewnętrznym ⁽⁹⁾. Ramy takie nie ograniczają się do aspektów związanych z efektywnością energetyczną, lecz mają zastosowanie do wszystkich aspektów związanych ze środowiskiem (zanieczyszczenia stałe, gazowe, akustyczne, elektromagnetyczne itd.).

2.16 Na system produkcji i dystrybucji wpływa wszakże również cały szereg regulacji dotyczących środowiska, które radykalnie zmieniają sposób wytwarzania produktów i świadczenia usług w Unii Europejskiej. Ten zbiór przepisów wymaga przejrzystości, uproszczenia i skonsolidowania. Zaangażowanie wspólnotowe w zakresie środowiska oddziałuje w istocie całościowo na wszystkie środki przyjęte w ramach innych dziedzin polityki: od normalizacji technicznej po uregulowanie kwestii chemikaliów w rozporządzeniu REACH, od środków polityki pracy po środki dotyczące rynku wewnętrznego oraz wymiany towarów i usług.

2.17 Wdrażając działania, uwzględnić należy skutki efektów ubocznych, które często ograniczają wyniki osiągnięte w ramach głównych celów ⁽¹⁰⁾ i mają poważny, niezamierzony wpływ na gospodarkę ze względu na brak kompleksowej oceny w ramach zintegrowanego systemu ⁽¹¹⁾.

⁽⁷⁾ Dyrektywa 2005/32/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 lipca 2005 r. ustanawiająca ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów wykorzystujących energię oraz zmieniająca dyrektywę Rady 92/42/EWG oraz dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 96/57/WE i 2000/55/WE.

⁽⁸⁾ Mowa o strategiach tematycznych dotyczących takich dziedzin, jak:
— zanieczyszczenie powietrza,
— środowisko morskie,
— zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych,
— zapobieganie powstawaniu odpadów i ich recykling,
— ochrona gleby,
— stosowanie pestycydów,
— środowisko miejskie.

⁽⁹⁾ Por. dyrektywa 2005/32/WE.

⁽¹⁰⁾ Por. TEN/274, sprawozdawca: Edgardo Maria IOZIA, i TEN/287, sprawozdawca: Josef ZBORIL.

⁽¹¹⁾ Por. opinia TEN/286 w sprawie postępów w zakresie użycia biopaliw, CESE 860/2007 fin, sprawozdawca: Edgardo Maria IOZIA.

⁽⁴⁾ CCMI/002 i CCMI/029 — Dz.U. C 318 z 23.12.2006.

⁽⁵⁾ CCMI/029 — Dz.U. C 318 z 23.12.2006, punkt B.

⁽⁶⁾ Dyrektywa Rady 96/82/WE z dnia 9 grudnia 1996 r. w sprawie kontroli niebezpieczeństwa poważnych awarii związanych z substancjami niebezpiecznymi (dyrektywa Seveso II).

3. Obecne ramy działań wspólnotowych w dziedzinie ochrony środowiska

3.1 Polityka w dziedzinie ochrony środowiska stanowi obecnie jedno z głównych wyzwań społecznych dla władz publicznych i dla zarządzających gospodarką. Powolne tempo rozwiązywania problemów ekologicznych w skali globalnej nie może już służyć jako wymówka do odkładania na później zmian legislacyjnych i zmian postępowania koniecznych do realizacji podstawowego celu, którym jest rozwój zrównoważony, będący wyzwaniem globalnym stojącym przed naszymi partnerami na całym świecie.

3.2 Komitet jest zdania ⁽¹²⁾, że rozwój zrównoważony powinien prowadzić do bardziej dostatniego i sprawiedliwego społeczeństwa europejskiego, które byłoby gwarantem czystszej, bardziej bezpiecznego i zdrowszego środowiska oferującego wyższą jakość życia i pracy nam samym, naszym dzieciom i wnukom, lecz to wymaga większej spójności obszarów polityki i instrumentów przyjętych w UE, tak by zapewnić proaktywny i pozbawiony biurokracji klimat wiążący się z poszanowaniem wymiaru gospodarczego i społecznego przemian przemysłowych oraz wzmacniający zdolność przedsiębiorstw do skutecznego stawiania czoła konkurencji w kontekście globalizacji.

3.3 Postęp naukowo-technologiczny jest niezbędny do pogodzenia wzrostu gospodarczego ze zrównoważonym modelem społeczeństwa i gospodarki, tak jak podkreśla Komitet: „Największe osiągnięcia naukowe i techniczne oraz sposób, w jaki przekładają się one na konkurencyjny potencjał gospodarki, są czynnikami mającymi decydujący wpływ na zabezpieczenie naszej przyszłości, choćby w odniesieniu do kwestii energii i klimatu, na utrzymanie i poprawę naszej obecnej pozycji w świecie oraz na możliwość rozwoju — a nie ograniczania — europejskiego modelu socjalnego” ⁽¹³⁾.

3.4 W siódmym programie ramowym Wspólnoty Europejskiej w zakresie badań, rozwoju technologicznego i demonstracji (2007-2013) oczywiste jest pierwszeństwo tematyki związanej z ochroną środowiska. W tym względzie Komitet podkreślał, że: „Ochrona środowiska ma zasadnicze znaczenie dla jakości i warunków życia obecnych i przyszłych pokoleń. Szczególnie ambitnym i prawdopodobnie kluczowym zadaniem jest rozpoznanie i rozwiązanie wiążących się z nią problemów, bez względu na to, czy mają one przyczynę antropogeniczną, czy też naturalną. To zadanie łączy się ściśle z zagadnieniami z zakresu różnych dziedzin badań i polityki: gospodarczej, energetycznej, zdrowotnej i rolnej, uwzględniając monitorowanie oraz — ze względu na aspekt globalny — z zakresu porozumień międzynarodowych” ⁽¹⁴⁾.

3.4.1 Europejskie platformy technologiczne ⁽¹⁵⁾ są istotnym instrumentem służącym uwolnieniu europejskiego potencjału w zakresie innowacji. Należy tu też wspomnieć o planie działania

⁽¹²⁾ Dz.U. C 117 z 30.4.2004 w sprawie strategii rozwoju zrównoważonego.

⁽¹³⁾ Opinia Dz.U. C 325 z 30.12.2006 „Uwolnić i wzmocnić potencjał Europy w dziedzinie badań, rozwoju i innowacji”, sprawozdawca: Gerd WOLF (opinia rozpoznawcza).

⁽¹⁴⁾ Dz.U. C 185 z 8.8.2006 w sprawie programów szczegółowych siódmego programu ramowego na lata 2007-2013, sprawozdawcy: Gerd WOLF i Antonello PEZZIŃI.

⁽¹⁵⁾ Europejskie platformy technologiczne to nieformalne organizacje prywatne, które skupiają wszystkie istotne zainteresowane strony wokół wspólnej wizji i wspólnego podejścia służących rozwojowi technologii w konkretnym sektorze lub dla niektórych obszarów, skupiając się na kwestiach strategicznych, w których przyszły wzrost, konkurencyjność oraz zrównoważony rozwój w Europie są zależne od dużego postępu technologicznego. Na początku 2007 r. działało 31 europejskich platform technologicznych. Por. „Trzecie sprawozdanie w sprawie europejskich platform technologicznych w chwili rozpoczęcia siódmego programu ramowego”, marzec 2007 r., Komisja Europejska.

w zakresie technologii środowiskowych, w którym mówi się o rynkach wiodących.

3.4.2 Sektor wytwórczy będzie miał nadal duże znaczenie dla europejskiej działalności gospodarczej pod warunkiem, że jego rozwój będzie następował przy uwzględnieniu nowych wskaźników w zakresie ochrony jakości życia i środowiska oraz należytego gospodarowania zasobami pod względem:

- nowych modeli przedsiębiorstwa,
- produktów i usług o wysokiej wartości dodanej,
- zaawansowanej inżynierii przemysłowej poprzez wykorzystanie procesów o wysokim poziomie ekotechnologii,
- nowych technologii i nauk w zakresie produkcji, w celu ustalenia standardów ekologicznych i technologicznych,
- aktualizacji modeli BRT oraz infrastruktur w zakresie kształcenia poprzez uwzględnienie w nich nowych wskaźników ochrony środowiska,
- ekologicznych zamówień publicznych,
- nowych form finansowania technologii środowiskowych przewidzianych w planie działania ⁽¹⁶⁾,
- lepszego wdrażania wyników badań i standardów w zakresie norm technicznych.

3.5 **Instrumenty polityki spójności na lata 2007-2013** poświęcają dużo uwagi — wśród pierwszoplanowych celów — celom rozwoju zrównoważonego i dążą do promowania synergii między wymiarem społecznym a ekologicznym, przeznaczając na to całkowity budżet w wysokości 308 mld euro: „Ochrona środowiska musi być brana pod uwagę przy opracowywaniu programów i projektów z myślą o promowaniu zrównoważonego rozwoju” ⁽¹⁷⁾.

3.5.1 Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) wspiera programy w dziedzinie rozwoju regionalnego, przemian gospodarczych oraz rozwoju konkurencyjności i współpracy terytorialnej na całym obszarze UE. Do celów objętych finansowaniem należą również ochrona środowiska, badania i zapobieganie zagrożeniom w tym istotnym obszarze, przede wszystkim w opóźnionych regionach.

3.5.2 Fundusz Spójności przyczynia się do propagowania działań w zakresie środowiska i transeuropejskich sieci transportu. Korzystają z niego obecnie państwa członkowskie o dochodzie narodowym brutto (DNB) poniżej 90 % średniej wspólnotowej ⁽¹⁸⁾, choć środki przeznaczone na infrastrukturę kolejową są niewielkie w stosunku do transportu drogowego, co ma wpływ na środowisko i na jakość życia.

3.5.3 Planuje się nowość polegającą na skoncentrowaniu wydatków przeznaczonych na spójność na wspólnych zagadnieniach, między innymi na badaniach naukowych i rozwoju technologicznym, innowacjach i przedsiębiorczości, społeczeństwie informacyjnym, transporcie, energii, w tym na odnawialnych źródłach energii, ochronie środowiska oraz kwestiach związanych z zasobami ludzkimi i polityką rynku pracy.

⁽¹⁶⁾ Por. COM(2004) 38 wersja ostateczna w sprawie „Rozwijanie technologii na rzecz rozwoju zrównoważonego — plan działania Unii Europejskiej w zakresie technologii środowiskowych”.

⁽¹⁷⁾ Decyzja Rady nr 2006/702/WE z dnia 6 października 2006 w sprawie strategicznych wytycznych Wspólnoty dla spójności.

⁽¹⁸⁾ Art. 2 i nast. rozporządzenia Rady (WE) nr 1084/2006 z 11 lipca 2006 r. ustanawiającego Fundusz Spójności i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1164/94.

3.5.4 Co więcej, Komitet przypomina, że „Dzięki **funduszom strukturalnym i spójnościowym** założenia strategii lizbońskiej realizowane były na długo przed jej ustanowieniem, i to we wszystkich jej wymiarach: wzrost, spójność, zatrudnienie i jakość pracy, zasada zrównoważonego rozwoju. Fundusze te przyczyniły się do skonsolidowania europejskiego modelu społecznego [...]”⁽¹⁹⁾.

3.5.5 Program ramowy na rzecz konkurencyjności i innowacji (2007-2013), który spotkał się z niezwykle przychylnym przyjęciem ze strony Komitetu⁽²⁰⁾, obejmuje między innymi program **Inteligentna Energia — Europa** mający na celu promowanie rozwoju zrównoważonego w sektorze energetycznym i zwiększenie — poza efektywnością energetyczną — bezpieczeństwa dostaw i źródeł odnawialnych. Chociaż instrument finansowy **LIFE PLUS** otrzymuje zbyt skromne środki finansowe⁽²¹⁾, ma on na celu wniesienie wkładu do rozwoju i demonstracji nowatorskich, strategicznych koncepcji i narzędzi, do konsolidacji podstaw wiedzy służących rozwojowi, monitoringowi i ocenie, do rozwijania umiejętności, wymiany sprawdzonych rozwiązań, poprawy zarządzania sprawami środowiska, rozpowszechnienia informacji oraz uwrażliwienia na tematykę ochrony środowiska.

3.5.6 Jak przypomniano w poprzednich opiniach Komitetu, należy wspomnieć ponadto o indywidualnych środkach finansowych przyznanych przez EBI na projekty służące ochronie środowiska. Stanowiły one jedną trzecią całości indywidualnych środków finansowania, które w 2005 r. wyniosły w Unii Europejskiej 10,9 mld.

3.5.7 Jak Komitet miał okazję podkreślić: „W obecnych warunkach, w których panuje otwartość na światową konkurencję, strategia zarządzania społecznie odpowiedzialnym rozwojem terytorialnym musi zapewnić trwałą dynamikę rozwoju gospodarczego i stałe dążenie do wysokiej jakości pod względem społecznym”, tak by umożliwić „(...) duży stopień zrównoważenia rozwoju produkcji i konsumpcji z punktu widzenia ochrony środowiska i pod względem społecznym”⁽²²⁾.

3.5.8 Co więcej, biorąc pod uwagę, że 40 % emisji CO₂ powstaje w miastach, Komitet uważa, że polityka urbanistyczna ma pierwszoplanowe znaczenie także dla „(...) osiągnięcia docelowych wartości i przestrzegania przepisów UE dotyczących jakości powietrza w miastach (...)”⁽²³⁾.

3.6 Należy ponadto podkreślić, że obecne przepisy w dziedzinie **pomocy państwa przeznaczanej na ochronę środowiska**, na których temat Komitet miał okazję się wypowiedzieć⁽²⁴⁾, wyróżniają trzy główne rodzaje pomocy:

- pomoc na działalność, przyznawaną na gospodarkę odpadami i oszczędność energii,

⁽¹⁹⁾ Opinia Dz.U. C 93 z 27.4.2007, sprawozdawca: Olivier DERRUINE.

⁽²⁰⁾ Opinia Dz.U. C 65 z 17.3.2006, sprawozdawcy: Bernhard WELSCHE i Lucia FUSCO.

⁽²¹⁾ Dz.U. C 255 z 14.10.2005, sprawozdawca: Lutz RIBBE.

⁽²²⁾ Por. opinię Dz.U. C 318 z 23.12.2006 w sprawie zarządzania terytorialnego przemianami w przemyśle, sprawozdawcy: Antonello PEZZINI i Enrico GIBELLIERI.

⁽²³⁾ Por. opinię Dz.U. C 168 z 20.7.2007 w sprawie transportu na obszarach miejskich i metropolitalnych, sprawozdawca: Lutz RIBBE.

⁽²⁴⁾ Opinia Dz.U. C 318 z 23.12.2006 w sprawie zreformowania pomocy państwa (sprawozdawca: Antonello PEZZINI), a szczególnie punkt 3.10: „Wspólnotowe ramy pomocy publicznej dla ochrony środowiska pozostaną w mocy do 2007 r. Także w tym przypadku ważne jest realizowanie celów strategii lizbońskiej i ułatwianie wprowadzenia Systemu Handlu Emisjami CO₂ (ETS National Allocation Plans) w ramach celów zawartych w Protokole z Kioto”.

- pomoc na doradztwo w zakresie ochrony środowiska przeznaczoną dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP)⁽²⁵⁾,
- pomoc na inwestycje potrzebne, by osiągnąć cele ekologiczne, ograniczyć lub wyeliminować zanieczyszczenie i czynniki zanieczyszczające lub dostosować metody produkcji w taki sposób, by chronić środowisko.

System ten zostanie poddany przeglądowi do końca 2007 r.

3.7 Zdaniem Komitetu należy jak najszybciej:

- udoskonalić i rozwinąć system handlu przydziałami emisji⁽²⁶⁾,
- rozwinąć wychwytywanie i składowanie dwutlenku węgla,
- ograniczyć emisje pochodzące z transportu,
- skupić uwagę na zrównoważonym wzroście,
- rozważyć możliwości w zakresie oszczędności energii wynikające z ulepszenia sposobu informowania konsumentów i z zastosowania wytycznych w dziedzinie zużycia energii w budynkach oraz z przyszłej europejskiej karty praw odbiorców energii⁽²⁷⁾.

3.7.1 Osiągnięcia pod kątem wzrostu wydajności energetycznej paliw zostały po części zniweczone głównie przez rozwój transportu towarowego i pasażerskiego powodujący wzrost netto emisji gazów cieplarnianych, (por. bazę danych *International Climate Change Partnership — Europejska Agencja Środowiska*)⁽²⁸⁾. Na szczeblu lokalnym wciąż występują poważne problemy, do których należą przede wszystkim: natężenie ruchu drogowego, zanieczyszczenie hałasem oraz emisje zanieczyszczeń pyłowych, choć rozwój technologii w dziedzinie filtrów może przynieść w przyszłości dobre wyniki⁽²⁹⁾.

3.8 Co się tyczy **płaszczyzny regulacyjnej i legislacyjnej**, między innymi w dziedzinie ochrony środowiska, sytuacja w zakresie wdrażania prawa nie wygląda satysfakcjonująco, jeżeli ostatnia tabela wyników rynku wewnętrznego przedstawiona w lutym 2007 r. wskazuje na największą liczbę przypadków naruszenia przepisów rynku wewnętrznego właśnie w dziedzinie ochrony środowiska. Przypadki te stanowią już ponad 18 % wszystkich sytuacji naruszenia przepisów, a jeżeli dodamy do nich sytuacje naruszenia przepisów w zakresie energii i transportu, to stanowią o około jednej trzeciej wszystkich przypadków naruszenia prawa⁽³⁰⁾.

⁽²⁵⁾ Por. COM(2007) 379 z 8.10.2007, a szczególnie punkty: 5.2, 5.3, 5.4, 5.5.

⁽²⁶⁾ Dz.U. C 221 z 17.9.2003 w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej zasady handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie i zmieniającej dyrektywę 96/61/WE Rady, COM(2001) 581 wersja ostateczna, 2001/0245 (COD), Dz.U. C 221 z 17.9.2002, s. 27.

⁽²⁷⁾ Por. COM(2007) 386, na temat którego EKES (ściślej: Sekcja Transportu, Energii, Infrastruktury i Społeczeństwa Informacyjnego) przygotowuje obecnie opinię.

⁽²⁸⁾ Opinia CESE NAT/205 z 11.12.2003 „Mechanizmy oparte na projektach — protokół z Kioto (II)”, sprawozdawca: An LE NOUAIL MARLIÈRE.

⁽²⁹⁾ Por. opinię Dz.U. C 318 z 23.12.2006 w sprawie strategii tematycznej w sprawie środowiska miejskiego, sprawozdawca: Antonello PEZZINI.

⁽³⁰⁾ Por. Scoreboard 15 bis, Internal Market, grudzień 2006 r., s. 21 (http://ec.europa.eu/internal_market/score/docs/score15bis/score15bis_en.pdf) „Breakdown of infringement proceedings per sector” („Podział postępowań w sprawie naruszenia przepisów prawa pod względem sektora”), rys. 16: połowa postępowań w sprawie naruszenia przepisów prawa toczy się w dziedzinie „środowiska”, „energii i transportu” oraz „opodatkowania i unii celnej”.

3.8.1 Pierwszym wspólnotowym aktem prawnym, którego jednym z głównych celów jest zastosowanie zasady „zanieczyszczający płaci”, jest dyrektywa 2004/35/WE z 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu, na której temat Komitet wypowiedział się⁽³¹⁾ przychylnie, gdyż zmierza ona do zapobiegania szkodom i przywrócenia przyrody do stanu pierwotnego.

3.8.2 W 2006 r., między innymi w celu ulepszenia, uproszczenia i usprawnienia struktury regulacyjnej, legislacyjnej oraz administracyjnej, zapoczątkowano przegląd szeregu przepisów:

- **dyrektywy 2002/95/WE RoHS**, która przewiduje zakaz i ograniczenie stosowania ołowiu, rtęci, kadmu i sześciowartościowego chromu oraz niektórych środków zmniejszających palność w sprzęcie elektrycznym i elektronicznym,
- **dyrektywy 2002/96/WE**, znanej również jako WEEE, mającej na celu zapobieganie i ograniczanie usuwania zużytego sprzętu na wysypiska, poprzez politykę nastawioną na ponowne użycie i recykling sprzętu oraz jego części składowych,
- **dyrektywy IPPC (Integrated Pollution and Prevention Control)** w sprawie zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli,
- **dyrektywy ramowej w sprawie odpadów**⁽³²⁾, stanowiącej połączenie trzech poprzednich dyrektyw.

3.8.3 Zdaniem Komitetu stanowi to dla producentów istotną szansę na włączenie aspektów ekologicznych do własnej długoterminowej strategii przedsiębiorczości i stworzenie możliwości rynkowych dzięki niższemu poziomowi szkodliwości dla środowiska produktów i procesów produkcyjnych.

3.8.4 W zakresie strategii zintegrowanej polityki produktu (Integrated Product Policy — IPP) szczególną wagę — jak podkreślił Komitet w swej opinii na ten temat⁽³³⁾ — należy przypisać dyrektywie ramowej 2005/32/WE w sprawie ekoprojektu dla produktów wykorzystujących energię, która dotyczy wszystkich urzędzeń wykorzystujących energię, od energii elektrycznej po energię ze źródeł kopalnych, tak by promować rozwiązania ramowe służące włączeniu aspektów ekologicznych do projektowania w wielu sektorach przemysłowych.

3.8.5 Rozporządzenie WE/1907/2006 — bardziej znane jako rozporządzenie REACH w sprawie rejestracji, oceny i udzielania zezwoleń na stosowanie substancji chemicznych — zastąpi prawie czterdzieści rozporządzeń, tworząc jeden system dla wszystkich substancji chemicznych. W przeszłości⁽³⁴⁾ Komitet wyrażał co do niego wątpliwości ze względu na jego złożoność i długość załączników technicznych.

3.9 **Co się tyczy dobrowolnych działań**, przygotowano skuteczne instrumenty, takie jak porozumienia w sprawie ochrony środowiska naturalnego, europejskie oznakowanie ekologiczne, system ekozarządzania i audytu we Wspólnocie (EMAS), a także rozwiązania ramowe zaproponowane w dziedzinie odpowiedzialności społecznej przedsiębiorstw i tworzenia społecznie odpowiedzialnego terytorium.

⁽³¹⁾ Opinia Dz.U. C 241 z 7.10.2002, sprawozdawca: María Candelas SÁNCHEZ MIGUEL, Dz.U. C 241 z 7.10.2002.

⁽³²⁾ COM(2005) 667 wersja ostateczna.

⁽³³⁾ Dz.U. C 117 z 30.4.2004, sprawozdawca: Antonello PEZZINI.

⁽³⁴⁾ Dz.U. C 294 z 25.11.2005, sprawozdawca: Paolo BRAGHIN.

3.9.1 W planie działań dotyczącym **porozumień w sprawie ochrony środowiska naturalnego** przedstawionym przez Komisję w lipcu 2002 r.⁽³⁵⁾, na którego temat Komitet się wypowiedział⁽³⁶⁾, wytyczono cel polegający na „uproszczeniu środowiska regulacyjnego poprzez nowe **skoordynowane działania**”, zgodnie z uprawnieniami nadanymi przez Radę Europejską w Lizbonie i potwierdzonymi w Sztokholmie, Laeken i Barcelonie, w celu zagwarantowania pewności prawnej i ułatwienia aktywności podmiotów gospodarczych.

3.9.2 Co więcej, już w 1996 r. Komisja zapoczątkowała dobrowolne porozumienia w sprawie ochrony środowiska jako instrument samoregulacji i współregulacji, które są korzystne pod tym względem, że wykorzystują zdolność przemysłu do antycypacji oraz dostarczają skutecznych i odpowiednich rozwiązań. Zapewniają one większą szybkość zastosowania, a także znacznie „upraszczają procedury legislacyjne w celu zmniejszenia ich złożoności, ich usprawnienia, zwiększenia ich czytelności i zbliżenia ich do obywateli Unii”, sprzyjając „przyjmowaniu dobrowolnych porozumień w sprawie ochrony środowiska naturalnego na szczeblu wspólnotowym”⁽³⁷⁾.

3.9.3 Komitet zaznacza w tym względzie, że „Komisja powinna zastanowić się, czy wyznaczone cele faktycznie wymagają ram legislacyjnych, czy też może byłaby wystarczająca samoregulacja lub współregulacja. Komitet uważa, że wśród różnych opcji należy wybrać taką, która może zagwarantować osiągnięcie tych samych celów po niższych kosztach i przy mniejszym obciążeniu administracyjnym oraz zapewnia większą przejrzystość i największy możliwy udział zainteresowanych stron (...)”⁽³⁸⁾.

3.9.4 Jeżeli chodzi o **europejskie oznakowanie ekologiczne**, o które przedsiębiorstwa mogą się zwrócić zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1980/2000 w celu promowania produktów mających mniejszy niż inne produkty należące do tej samej kategorii wpływ na środowisko oraz dostarczenia konsumentom dokładnych, jak też potwierdzonych naukowo informacji na temat produktów, jego potencjalne powodzenie może zostać przyćmione jedynie przez namnożenie się oznakowań wspólnotowych i dodatkowych krajowych oznakowań ekologicznych: „Odwołanie się do przyjęcia różnych systemów etykietowania ekologicznego (w tym deklaracji i autocertyfikatów ekologicznych) rodzi wątpliwości ze względu na potrzebę zapewnienia dodatkowych instrumentów i rodzajów kontroli na szczeblu państwa członkowskiego w celu sprawdzenia ich wiarygodności. W związku z tym Komitet w swej opinii w sprawie nowego rozporządzenia dotyczącego systemu oznakowania ekologicznego⁽³⁹⁾ wyraził sprzeciw wobec mnożenia oznakowań ekologicznych, gdyż jest to czynnik powodujący konsternację i wprowadzający konsumentów w błąd”⁽⁴⁰⁾.

3.9.5 Jeśli chodzi o dobrowolne przystępowanie organizacji do wspólnotowego systemu ekozarządzania i audytu (EMAS), Komitet odniósł się do tego bardziej niż przychylnie⁽⁴¹⁾, uznając EMAS za „instrument przydatny w realizacji zasadniczego celu

⁽³⁵⁾ COM(2002) 412 wersja ostateczna, komunikat Komisji w sprawie umów dotyczących ochrony środowiska naturalnego na szczeblu wspólnotowym w ramach planu działań na rzecz uproszczenia i poprawy środowiska regulacyjnego.

⁽³⁶⁾ Dz.U. C 61 z 14.3.2003, sprawozdawca: GAFO FERNÁNDEZ.

⁽³⁷⁾ Dz.U. C 61 z 14.3.2003.

⁽³⁸⁾ Opinia rozpoznawcza CESE 562/2007 fin, INT/347, w sprawie uproszczenia środowiska regulacyjnego w sektorze maszynowym, sprawozdawca: Edgardo Maria IOZIA.

⁽³⁹⁾ Dz.U. C 296 z 29.9.1997.

⁽⁴⁰⁾ Opinia CESE 925/2001, sprawozdawca: Antonello PEZZINI

⁽⁴¹⁾ Opinia Dz.U. C 258 z 10.9.1999, sprawozdawca: Antonello PEZZINI i opinia CESE 1160/2006 „Zmiany klimatu — rola społeczeństwa obywatelskiego”, sprawozdawca: Ernst Erik EHNMARK.

polegającego na promowaniu zrównoważonych modeli produkcji i konsumpcji (rozwoju)”, który jest ukierunkowany na „docenianie i wynagradzanie organizacji, które wykraczając poza minimalne wymogi prawne, stale poprawiają swoje oddziaływanie na środowisko”⁽⁴²⁾. Stosując EMAS poszczególne organizacje i instytucje mogą badać konkretne sposoby mierzenia i zmniejszania poziomu wpływu wywieranego na środowisko przez różne działania, jak na przykład wykorzystywanie energii i materiałów oraz podróz samochodem, pociągiem lub samolotem”⁽⁴³⁾.

3.9.6 Jeżeli chodzi o **odpowiedzialność społeczną przedsiębiorstw**, stanowi ona — jak wielokrotnie podkreślał Komitet⁽⁴⁴⁾ — „istotny wkład w realizację celu strategicznego wytyczonego w Lizbonie” i nie może zdaniem Komitetu być oderwana od pojęcia społecznie odpowiedzialnego terytorium oraz od terytorialnego zarządzania przemianami przemysłowymi poprzez „tworzenie i rozwój nowych przedsiębiorstw, nowych specjalizacji zawodowych oraz liczniejszych miejsc zatrudnienia o lepszej jakości, przy jednoczesnym zachowaniu europejskiego modelu społecznego zorientowanego na gospodarkę opartą na wiedzy”⁽⁴⁵⁾ oraz poprzez zintegrowane podejście terytorialne wspierające „optymalizację ochrony środowiska w okresie przemian gospodarczych i przemysłowych”⁽⁴⁶⁾. W latach 2000-2005 średnie roczne wydatki UE na ochronę środowiska wyniosły ok. 1,7 % wartości dodanej przemysłu⁽⁴⁷⁾.

3.9.7 **Włączenie aspektów ochrony środowiska do procesu normalizacji** europejskiej było omawiane przez Komitet⁽⁴⁸⁾ przy różnych okazjach, kiedy to stwierdzał, że „(...) jest przekonany o konieczności przyspieszenia procesu normalizacji we wszystkich jego aspektach, w tym dotyczących ekologii, jednak bez jego przeciążania, mając na celu zapewnienie rozwoju rynku wewnętrznego na wysokim poziomie. Chodzi o to, by proces normalizacji był skuteczny, mało kosztowny i niezbiurokratyzowany, zaś zdolności instytucjonalne Państw Członkowskich wcześniej odpowiednio dostosowane”.

3.9.8 Komitet podkreśla w związku z tym ponownie **potrzebę komplementarności między przepisami obowiązującymi w dziedzinie ochrony środowiska a dobrowolnie przyjmowanymi normami technicznymi**, które wynikają z większej wrażliwości na ochronę środowiska oraz jakość; należy ponadto propagować bardziej elastyczne kodeksy postępowania, które prowadziłyby do proekologicznych procesów normalizacji dla przedsiębiorstw i MSP.

⁽⁴²⁾ Członkowie EKES-u wielokrotnie opowiadali się za tym, by siedziba Komitetu — zgodnie z tym, co sugeruje Komisja w odniesieniu do swych budynków — uzyskała certyfikację EMAS.

⁽⁴³⁾ Dz.U. C 318 z 23.12.2006 „Zmiany klimatu — rola społeczeństwa obywatelskiego”, sprawozdawca: Ernst Erik EHNMARK.

⁽⁴⁴⁾ Dz.U. C 169 z 6.7.1992 w sprawie zielonej księgi: „Promowanie europejskich ram odpowiedzialności społecznej przedsiębiorstw”, sprawozdawcy: Renate HORNUNG-DRAUS, Ursula ENGELEN-KEFER i Jean François HOFFELT; Dz.U. C 223 z 31.8.2005 z 8.6.2005 w sprawie instrumentów pomiaru i informacji na temat Odpowiedzialności Społecznej Przedsiębiorstw w zglobalizowanej gospodarce, sprawozdawca: Evelyne PICHENOT; opinia Dz.U. C 325 z 30.12.2006 w sprawie: „Realizacja partnerstwa na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia: uczynienie Europy liderem w zakresie odpowiedzialności społecznej przedsiębiorstw”, sprawozdawca: Evelyne PICHENOT.

⁽⁴⁵⁾ Opinia Dz.U. C 185 z 8.8.2006, sprawozdawca: Ernst Erik EHNMARK.

⁽⁴⁶⁾ Dz.U. C 318 z 23.12.2006 w sprawie: „Zarządzanie terytorialne przemianami w przemyśle: rola partnerów społecznych i wkład programu ramowego na rzecz konkurencyjności i innowacji”, (opinia z inicjatywy własnej), sprawozdawcy: Antonello PEZZINI i Enrico GIBELLIERI.

⁽⁴⁷⁾ Obecnie WDB (wartość dodana brutto) przemysłu stanowi 22 % PKB (71 % usługi, 5 % budownictwo i 2 % rolnictwo), źródło: Eurostat.

⁽⁴⁸⁾ Z 29.11.2001, opinia Dz.U. C 117 z 30.4.2004 oraz opinia Dz.U. C 74 z 23.3.2005, sprawozdawca: Antonello PEZZINI.

3.9.9 Zdaniem Komitetu istotne znaczenie będzie miało dostosowanie warunków **zamówień publicznych** do wymogów ochrony środowiska i równowagi ekologicznej zarówno w robotach publicznych i koncesjach, jak i w tak zwanych „sektorach wyłączonych”.

4. Uwagi ogólne

4.1 Komitet uważa, że — zważywszy na ściśle powiązanie kwestii konkurencyjności, energii i ochrony środowiska, które znacząco wpływają przede wszystkim na wiele sektorów przemysłowych produktów podstawowych i pośrednich, czyniąc koniecznym przeprowadzenie istotnych zmian strukturalnych w sektorze produkcyjnym — potrzebne są ścisła koordynacja i opracowanie zintegrowanego podejścia obejmującego wiele obszarów polityki oraz instrumentów na różnych szczeblach, czemu powinny towarzyszyć stałe wysiłki na rzecz uproszczenia i usprawnienia biurokracji, ukierunkowane przede wszystkim na MSP.

4.2 Komitet uważa, że w celu zapewnienia spójności poszczególnych inicjatyw, przy jednoczesnej poprawie w zakresie zrównoważonego rozwoju i konkurencyjności, konieczne są:

- zrównoważony udział wszystkich zainteresowanych stron w celu stworzenia stabilnych i przewidywalnych ram regulacyjnych, w których w równym stopniu są uwzględnione kwestie związane z konkurencyjnością, energią i ochroną środowiska,
 - właściwa równowaga między normalizacją, stanowieniem prawa a dobrowolną samoregulacją,
 - wsparcie mechanizmów pobudzających do dostosowania strukturalnego oraz do poszukiwania nowych, czystych i konkurencyjnych technologii,
 - kształcenie i podnoszenie kwalifikacji w przedsiębiorstwach, wśród kadry zarządzającej i pracowników, w celu przeprowadzenia przemian przemysłowych zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju, sprzyjających tworzeniu nowych miejsc pracy i nowych perspektyw dla konkurencyjności,
 - systematyczna ocena wpływu ex ante i ex post instrumentów legislacyjnych i dobrowolnych, a także obszarów polityki mających na celu zagwarantowanie ich spójności, skuteczności oraz zgodności z zasadami zrównoważonego rozwoju,
 - większe zaangażowanie konsumentów, producentów i dystrybutorów zarówno na wczesnym etapie tworzenia koncepcji, jak i na późniejszym etapie weryfikacji oraz kontroli zastosowania i przestrzegania środków wykonawczych,
 - ochrona jednolitego rynku europejskiego, która umożliwiłaby faktyczne i potwierdzone równe warunki konkurencji, między innymi z punktu widzenia poszanowania norm ekologicznych na szczeblu wewnętrznym i międzynarodowym.
- 4.3 Środki mające na celu włączenie względów dotyczących ochrony środowiska do działalności przemysłowej umożliwiły osiągnięcie istotnych wyników, przyczyniając się w latach 1985-2000 do całkowitego ograniczenia emisji dwutlenku węgla w sektorze produkcyjnym UE o ponad 11 %, podczas gdy w tym samym okresie produkcja sektora wzrosła o 31 %⁽⁴⁹⁾. Nastąpiło ponadto całkowite oddzielenie produkcji od emisji gazów zakwaszających i prekursorów ozonu oraz względne oddzielenie produkcji od zużycia energii i surowców.

⁽⁴⁹⁾ Por. EIPRO (Environmental Impact of Products), Komisja, Wspólne Centrum Badawcze, maj 2006 r.

4.4 Komitet wyraża przekonanie, że ochrona środowiska może stworzyć nowe możliwości dialogu między partnerami społecznymi a społeczeństwem obywatelskim, zarówno na płaszczyźnie międzyzawodowej, jak i sektorowej, tak by zapoczątkować procesy przemian przemysłowych zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju.

4.5 Należy przeznaczyć większe środki na badania i rozwój nowych koncepcji, które rozwiązywałyby problemy u ich źródeł, utrzymując produkcję i zatrudnienie na wysokim poziomie, zamiast uciekać się do handlu certyfikatami bez rozwiązania pojawiających się problemów.

4.5.1 Komitet uważa, że odwoływanie się do długoterminowych wizji sektorowych i map drogowych w celu sprostania wyzwaniom, jakimi są cele w zakresie ochrony środowiska, umożliwi w większym stopniu — tak jak w wypadku Europejskiej Platformy Technologii Stali — udoskonalenie i skoordynowanie dostępnych instrumentów i środków, tak by jak najlepiej wykorzystać dostęp do doskonałości naukowej i technologicznej know-how.

4.5.2 Ustawodawstwo krajowe wprowadzające w życie europejskie dyrektywy i rozporządzenia powinno zachęcać przy pomocy różnych instrumentów do stosowania nowego podejścia do projektowania produktów, które sprawi, że ich recykling stanie się efektywniejszy.

4.6 Kierunki polityki w zakresie konkurencyjności, energii i środowiska są ściśle ze sobą powiązane i w znaczący sposób wpływają przede wszystkim na wiele sektorów przemysłowych wytwarzających produkty podstawowe i pośrednie.

4.7 Dla wsparcia przemysłu wytwarzającego produkty w sposób zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju konieczny jest zrównoważony udział wszystkich zainteresowanych stron w celu stworzenia stabilnych i przewidywalnych ram regulacyjnych, w których w równym stopniu są uwzględnione kwestie związane z konkurencyjnością, energią i ochroną środowiska. Kwestie, którymi należy się zająć, obejmują:

- konkretne wdrażanie zasad dotyczących lepszego stanowienia prawa,
- zmiany klimatyczne, szczególnie interakcja z systemem handlu prawami do emisji zanieczyszczeń,
- inicjatywy promujące racjonalizację zużycia energii i źródeł odnawialnych,
- funkcjonowanie rynków energii, szczególnie rynku energii elektrycznej,
- wdrożenie strategii tematycznej z zakresu zapobiegania powstawania odpadów i ich recyklingu oraz związanego z nią prawodawstwa,

— poprawa efektywności wykorzystania zasobów oraz stosowanie innowacyjnych technologii z zakresu ochrony środowiska.

4.8 Jeżeli chodzi o kierunki polityki w zakresie ochrony środowiska, których celem są „lokalne dobra publiczne”, takie jak jakość powietrza i parki miejskie, to oczywiste jest, że zmiany „jakości środowiska” mają poważne konsekwencje lokalne dla cen mieszkań, zatrudnienia, zdolności reprezentowania mniej zamożnych warstw społecznych w decyzjach dotyczących ochrony środowiska oraz — wreszcie — dla ich umiejętności i możliwości dostosowania się do norm wydajności w zakresie oszczędności energii.

4.8.1 W zakresie zatrudnienia, podczas gdy nienowoczesne miejsca pracy są w dużej mierze zastępowane miejscami pracy powstałymi w wyniku działań publicznych i prywatnych, przekwalifikowanie profili zawodowych w sektorze usług z myślą o ochronie środowiska wymaga ogromnych wysiłków w zakresie kształcenia oraz realizacji europejskiej strategii na rzecz mobilności zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju.

4.9 Komitet uważa, że w celu zwiększenia skuteczności i pozytywnego oddziaływania środków w zakresie ochrony środowiska należy zagwarantować międzynarodowy wymiar wspólnotowych działań koordynacyjnych: w istocie duże znaczenie ma to, by Europa mogła zapewnić, między innymi poprzez uwzględnienie w negocjowanych porozumieniach odpowiednich klauzul dotyczących ochrony środowiska, jak najszerze przyjęcie i przestrzeganie wymogów ochrony środowiska. W szczególności w przepisach dotyczących handlu międzynarodowego powinny być brane pod uwagę, poza kwestią dumpingu społecznego, również dumping ekologiczny⁽⁵⁰⁾, sprzyjając transferowi technologii środowiskowych i stosowaniu innowacji w tej dziedzinie w skali światowej⁽⁵¹⁾.

4.10 W związku z tym należy pobudzać i wspierać inicjatywy zmierzające do opracowania ambitnych, lecz możliwych do realizacji map drogowych oraz do sporządzenia, z wykorzystaniem najlepszych dostępnych technologii (BAT⁽⁵²⁾), międzynarodowych analiz porównawczych dotyczących poszczególnych sektorów w zakresie efektywności energetycznej i zmniejszenia szkodliwych emisji.

4.11 Unia Europejska powinna nadal nalegać, by kraje uprzemysłowione i duże kraje wschodzące — szczególnie Chiny i Indie — znalazły nowe rozwiązania, które angażowałyby wszystkie kraje na rzecz zrównoważonego rozwoju między innymi poprzez przekształcenie wspólnotowej polityki współpracy na rzecz rozwoju⁽⁵³⁾.

Bruksela, 12 grudnia 2007 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Dimitris DIMITRIADIS

⁽⁵⁰⁾ Por. zieloną księgę w sprawie lepszych warunków demontażu statków, COM(2007) 269 z 22 maja 2007 r.

⁽⁵¹⁾ Główne wyniki posiedzenia Rady odnośnie do nowej dynamiki dla polityki ekologicznej UE z 28.6.2007 r.

⁽⁵²⁾ BAT — Best Available Technologies.

⁽⁵³⁾ Por. oceny oddziaływania na temat zrównoważonego rozwoju (Sustainability impact assessment — SIA) dotyczące porozumień w sprawie EPA z krajami AKP (por. opinię rozpoznawczą REX/189, Dz.U. C 65 z 17.3.2006 z 14.12.2005, sprawozdawca: Antonello PEZZINI, współsprawozdawca: Gérard DANTIN).